

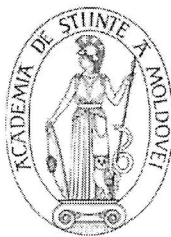
**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 1
MD – 2001, Chișinău, Republica
Moldova

tel: (373 22) 27-14-78

Fax: (373 22) 54-28-23

E-mail: consiliu@asm.md

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA**

1, Stefan cel Mare si Sfint Ave.
MD – 2001, Chisinau, Rep. of
Moldova

tel: (373 22) 27-14-78

Fax: (373 22) 54-28-23

E-mail: consiliu@asm.md

nr. *877-01/10* din 11 decembrie 2020

La nr. 25 din 09.11.2020

**CENTRUL CULTURAL ROMÂN „EUDOXIU HURMUZACHI”
Dlui Eugen PATRAȘ, Vicepreședinte**

Stimate Dle Vicepreședinte,

Academia de Științe a Moldovei a examinat demersul Dvs. nr. 25 din 09.11.2020 și Vă comunică referitor la problema abordată următoarele:

Forul științific suprem al Republicii Moldova a declarat și a stabilit prin Hotărârea Prezidiului din 9 septembrie 1994 că denumirea corectă a limbii noastre este limba **română**, fapt confirmat ulterior unanim de Adunarea generală a AȘM. Aceste acte ale Academiei de Științe a Moldovei sunt păstrate în Arhiva AȘM și au fost publicate în revista „Akademos”, după cum urmează:

Hotărârea Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei nr. 75 din 09.09.1994 – 2018, N 3, pp.103-104, http://akademos.asm.md/files/AKADEMOS_3-2018_WEB-compressed.pdf;

Opinia specialiștilor-filologi ai Academiei – 2018, N 3, pp. 96-98 -, http://akademos.asm.md/files/AKADEMOS_3-2018_WEB-compressed.pdf

Declarația Adunării Generale anuale a Academiei de Științe a Moldovei din 28 februarie 1996, în textul căreia se menționa: „Adunarea generală anuală a Academiei de Științe a Moldovei **confirmă** **opinia științifică argumentată a specialiștilor filologi din republică și de peste hotarele ei** (aprobată prin Hotărârea Prezidiului AȘM din 9.IX.1994), **potrivit căreia denumirea corectă a limbii de stat (oficiale) a Republicii Moldova este limba română**”) - 2018 N 4, p. 123 - http://akademos.asm.md/files/Akademos_4-2018_web-compressed.pdf.

Cu respect,

**Membru corespondent al AȘM Victor MORARU
Vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei**

**RĂSPUNS LA SOLICITAREA PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA PRIVIND
ISTORIA ȘI FOLOSIREA GLOTONIMULUI "LIMBA MOLDOVENEASCĂ"
(opinia specialiștilor-filologi ai Academiei, acceptată la ședința lărgită a Prezidiului A.Ș.M.)**

În problema limbii literare și a celei vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv a istoriei și folosirii glotonimului „limba moldovenească”, știința lingvistică s-a pronunțat de mult. S-a vorbit la o serie întreagă de întruniri naționale și internaționale ale lingviștilor. Au fost date publicității rezoluții și declarații speciale. S-au adresat apeluri directe și Parlamentului R.M. În chestiunea dată cu rugămintea de a ține cont de adevărul științific, cunoscut și recunoscut de toți cercetătorii în domeniu. A făcut acest lucru și Academia de Științe a Moldovei prin Institutul de Lingvistică.

La modul generalizat opinia e următoarea.

E bine cunoscut faptul că glotonimul limba română a fost moștenit din latină de la etnonimul romanus „care ține de Roma”. După opinia lui V.Pârvan, sub influența slavă, „a” înainte de „n” trece cu timpul în „â”. Deci romanus în pronunțare populara a devenit român. Glotonimul limba românească (română) a fost denumirea vorbirii populației romanizate de pe tot teritoriul balcanocarpatic, inclusiv de pe teritoriul celor două mari grupuri dialectale romanice din nordul Dunării - muntenesc și moldovenesc, păstrându-se aici și după formarea celor trei principate dunărene: Transilvania, Muntenia și Moldova.

Deși în izvoarele istorice medievale se utiliza și termenul limba moldovenească, cărturarii și oamenii de cultură ai timpului subînțelegeau prin această denumire un subdialect (grai) al limbii române comune, dându-și perfect de bine seama de unitatea glotică românească de pe întreg teritoriul daco-român ("Locuitorii Valahiei și Transilvaniei au aceeași limbă ca și moldovenii...");

Noi, moldovenii, la fel ne spunem români, iar limbii noastre nu dacică, nici moldovenească, ci românească" - Dimitrie Cantemir; "Moldovenii nu întreabă, «știi moldovenește?, ci «știi românește?»" - Miron Costin).

La sfârșitul sec. 18 și începutul sec. 19, dar mai ales după unirea principatelor de la 1859, pe baza graiurilor vorbite în Moldova, Muntenia și Transilvania apare și se consolidează o limba literară și o literatură clasică comună numită de acum și oficial limbă și literatură română.

Scriitorii clasici (Eminescu, Alecsandri, Russo, Negruzzi, Creangă și ceilalți, care au fost recunoscuți ca fiind ai noștri și luați de dincolo de Prut cu tot cu limbă, firește), scriitorii de mai târziu (inclusiv Mateevici), scriitorii contemporani (începând cu Lupan, continuând cu Druță și terminând cu cei mai tineri), precum și oamenii de cultură din celelalte domenii (actori, gazetari, muzicieni, oameni de știință) au vorbit și au scris în această limbă literară unică.

Desigur că populația autohtonă dintre Prut și Nistru, după anexarea în 1812 a acestui teritoriu de către Rusia țaristă, a fost ruptă în mare măsură de procesul de unificare și statornicire a limbii literare moderne. Aici, confundându-se denumirea graiului local cu denumirea limbii, a continuat să se folosească neterminologic și denumirea "limba moldovenească".

La aceasta au contribuit și factorii politici. În 1818 prin "Regulamentul organizării administrative a Basarabiei" țarismul declară "limba moldovenească" limbă oficială, alături de limba rusă (de altfel, Rusia țaristă prin "Regulamentul organic" decretase "limba moldovenească" drept limbă oficială și în Principatul Moldovei din timpul ocupației acestuia între anii 1828-1834). Această situație însă a fost păstrată pînă în 1828, cînd drept limbă oficială este recunoscută din nou doar limba rusă, limba localnicilor fiind ulterior scoasă cu totul din uz. Denumirea dată a fost repusă în circulație abia la sf. sec. 19 și începutul sec. 20 (iarăși în scopuri politice).

E bine cunoscută evoluția politică a teritoriilor din stînga Prutului și a Nistrului după 1917. În 1924 a fost organizată o formațiune politică cu anumite funcții formale statale - Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească, iar apoi în 1940 a fost creată Republica Sovietică Socialistă Moldovenească. În perioada sovietică populației din aceste teritorii îi este impusă oficial denumirea limba moldovenească, care se contrapunea net limbii române

Convingerea noastră este aceea că Articolul 13 din Constituție trebuie să fie revăzut în conformitate cu adevărul științific, urmînd a fi formulat în felul următor:

„Limba de stat (oficială) a Republicii Moldova este limba română”.

Conceptul privind problema dată a fost elaborat de un grup de filologi, membri ai Academiei Republicii Moldova: Silviu Berejan, Nicolae Bilețchi, Anatolie Ciobanu, Haralambie Corbu, Nicolae Corlăteanu.

Conceptul se vrea drept o sinteză a celor ce s-au spus și s-au scris până în prezent despre chestiunea în cauză, sprijinindu-se pe opinia filologilor de la noi și din străinătate, exprimată în repetate rînduri de-a lungul vremii.

13.09.94

nr. 00-04-507

HOTĂRÎRE

„9” septembrie 1994 r.

or. Chișinău

Nr. 75

Cu privire la istoria și
folosirea glotonimului
„limba moldovenească”

În conformitate cu Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova din 28 iulie privind solicitarea opiniei Academiei de Științe a Moldovei asupra istoriei și folosirii glotonimului „limba moldovenească”, Prezidiul Academiei de Științe a Moldovei **H O T Ă R Ă Ș T E :**

1. A accepta opinia specialiștilor-filologi ai Academiei asupra istoriei și folosirii glotonimului „limba moldovenească” ca fiind științific argumentată.
2. A prezenta Parlamentului R.M. textul răspunsului, pregătit de specialiștii-filologi și acceptat de Prezidiul A.Ș.M.

Președintele Academiei
de Științe a Moldovei,
academician

Andrei Andrieș

Secretarul științific
general al A.Ș.M.,
academician

Gheorghe Șișcanu

**DECLARAȚIA ADUNĂRII GENERALE ANUALE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI**

**Adunarea generală anuală a Academiei de Științe a
Moldovei confirmă opinia științifică argumentată a
specialiștilor filologi din republică și de peste hotarele ei
(aprobată prin Hotărârea Prezidiului AȘM din 9.IX.1994),
potrivit căreia denumirea corectă a limbii de stat (oficiale)
a Republicii Moldova este limba română.**

Adoptată în ziua de 28 februarie 1996

V. Chirilă

